

τάλληψη. Μά από ποιά αρχή; Είναι απλώς ειρημιστής ο κ. Μυριβήλης; Είναι κομμουνιστής, "Αν είναι το πρώτο, τότε όλες αυτές οι φρικαλεότητες, που τόσο αριστοτεχνικά μās ζουγράφισε, θα πάψουνε άμα ήθικοποιηθῆ ὁ άνθρωπος ὡπως ἐλπίζουμε οἱ παπαδες καὶ γι' αὐτὸ εἶναι περιττὸ ν' ἀναγκασθῆ ἀφοῦ ἡ διόρθωση αὐτοῦ τοῦ κακοῦ εἶναι ζήτημα χρόνου. "Αν εἶναι τὸ δεύτερο, τότε πρέπει ν' ἀναγνωρίσει πὼς αὐτὲς οἱ φρικαλεότητες, πὼς στιγματίζουνε τὸν πολιτισμὸ μας, δὲν μποροῦνε νὰ πάψουνε ποτὲ ἂν δὲν ἀλλάξῃ προτιήτερα σύρριζα ἡ σημερινὴ κοινωνικὴ σύνδεση τῆς κοινωνίας. Πιστεύει στὴ βαθμιαία ἠθικοποίηση τῆς κοινωνίας ὁ κ. Μ; "Ἡ πιστεύει στὴν κοινωνικὴ ἐπανάσταση; Αὐτὸ μās εἶναι ἀπαραίτητο νὰ τὸ γνωρίζουμε γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ βαθμολογήσουμε τὰ πρόσωπα τοῦ ἀνάλογα μὲ τὴν ἠθικὴ εὐθύνη τοῦ καθενός. "Ο κ. Μ. ὅμως δὲ μās βοηθάει γι' αὐτὴ τὴ δουλειά. Κάνει καὶ αὐτὸς τέχνη ἀντικειμενική. Αὐτὸς εἶναι ὁ πόλεμος, σοῦ λέει. Τὸ συμπέρασμα βγάλτο μοναχόσου. "Ἔτσι ἄλλοι βρήκανε τὸ βιβλίον τοῦ ἐπαναστατικὸ, ἄλλοι συντηρητικὸ. "Ἡ ἀστικὴ μάλιστα κοινὴ γνώμη φαίνεται πὼς δὲν ἀνησυχίσει διόλου ἀπὸ αὐτὸ τὸ βιβλίον. "Ἔτσι μιλᾷ κανεὶς νὰ ξηγήσῃ πὼς ἡ καθημερινὴ "Ἔστια, τὸ κυριώτερον ἀστικὸ φύλλο πὼς διακρίνεται γιὰ τὴ συντηρητικότητα τῶν ιδεῶν της, βγήκε καὶ τὸ ἐπαίνεσε μὲ λόγια ἐνθουσιαστικά, πράμα ὄχι πολὺ τιμητικὸ βέβαια γιὰ τὸν κ. Μ. καὶ συνάμα ἀπογοητευτικὸ γιὰ ἕναν πὼς παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ περιεχόμενον τοῦ βιβλίου του, θὰ ἤθελε νὰ τονὲ φανταστῆ γιὰ ἐπαναστάτη συγγραφέα.

"Ο κ. Κατηφόρης πάλε πὼς τὰ συγγραφικὰ του προσόντα εἶναι ἀναμφισβήτητα, καὶ κάθε μέρα ἐξελίσσεται σ' ἕναν καλὸ συγγραφέα, μās παρουσιάζει μιὰ οἰκογένεια σάπια καὶ μιὰ κοινωνία ἔτοιμη νὰ ἐκμεταλλετῆ τὴν ἀδυναμία τῆς φτωχιάς γυναίκας. Μά καὶ αὐτὸς κάνει τέχνη ἀντικειμενική. Δὲ μās ἐξηγῆ ποίος φταίει. Φταίνει τὰ ἄτομα πὼς παρουσιάζει γιὰτὶ ἔχουνε ἐλαττωμένη ἠθικὴ συνειδηση ἢ φταίνει ἡ κοινωνία πὼς τὰ σπρώχνει στὴν ἀτιμία; "Αν φταίνει τὰ ἄτομα, νὰ φροντίσουμε νὰ τὰ μορφώσουμε (μὲ ἰε ρ ο κ ἡ ρ υ κ ε ς, θὰ πρότεινε ὁ μητροπολίτης). "Αν φταίει ἡ κοινωνία, νὰ τὴν ἀλλάξουμε. Καὶ πὼς; Μὲ τὴ διδασκαλία ἢ μὲ τὸ σταναεῖο; "Ἡ ἀντικειμενικὴ ὅμως τέχνη τοῦ Κ. δὲν τοῦ ἐπιτρέπει νὰ δώσῃ καμιά ἀπάντηση σ' αὐτὰ τὰ ρωτήματα. Γιατὶ δὲ θέλω νὰ παραδεχθῶ πὼς τίς κοινωνικὲς ιδέες τοῦ κ. Κ. τίς ἐκφράζει ὁ Πέτρος τοῦ βιβλίου του, πὼς στὴ σελίδα 93, ἀηδιασμένος ἀπὸ τὴ σημερινὴ κοινωνία καὶ πιστεύοντας πὼς αἰτία ὅλου τοῦ κακοῦ εἶναι οἱ πλούσιοι, φωνάζει «"Αν τοὺς ἔδινε κανεὶς νὰ καταλάβουν. . . "Αν τοὺς ἔπειθε, θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ δικαιοσύνη». Γιατὶ αὐτὲς εἶναι οἱ ιδέες τῶν οὐ τ ο π ι σ τ ῶ ν τοῦ περασμένου αἰῶνα, πὼς νομίζανε πὼς εἶναι στὴ θέληση τοῦ ἀνθρώπου νὰ εἶναι καλὸς ἢ κακός,

ἐνῶ εἶναι ἀποδειγμένο πὼς ἡ ἠθικὴ τοῦ ἀνθρώπου κανονίζεται μόνο ἀνάλογα μὲ τίς οικονομικὲς συνθήκες τῆς ζωῆς του.

Οἱ διάφοροι ἐστὲ θὰ σκίσουνε πάλε τὰ ρούχα τους διαβάζοντας αὐτὲς τίς γραμμές. Καλὲ τί εἶναι αὐτά; Τέχνη θὰ κάνουμε (ἂν αὐτὴ ἡ καρμέλα τῆς ὑψηλῆς τέχνης) ἢ ἐπιστημονικὸ ἐγχειρίδιο θὰ γράψουμε; "Ἄς ἡσυχάσουμε οἱ τρομεροὶ αὐτοὶ ὑπέρομαχοι τῆς ἀγνῆς τέχνης. Κανεὶς δὲν ὑποστήριξε πὼς πρέπει ἡ Τέχνη νὰ ἀντακαταστήσῃ τὴν Ἐπιστήμη. Μά καὶ δὲν μποροῦμε νὰ παραδεχτοῦμε πὼς ἡ Τέχνη δὲν ἔχει ἄλλο σκοπὸ παρὰ πὼς νὰ διασκεδάσῃ τὴν πλήξη μας ἢ νὰ μās ἀνοίγῃ τίς πόρτες τῶν ἀριστοκρατικῶν σαλοῦν. "Ὅσοι βέβαια πιστεύουνε πὼς τὸ ἀνώτερον ἰδανικὸ ἐνὸς λογοτέχνη εἶναι πὼς νὰ πετύχῃ τὴν ἀναγνώριση τοῦ κ. Παναγιωτόπουλου στὸν Περαιά, ἢ τοῦ κ. Μενάρδου τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ, αὐτοὶ βέβαια ποτὲ δὲ θὰ μās νιώσουνε. "Ὅσοι ὅμως πιστεύουνε στὴν κοινωνικὴ ἀποστολὴ τῆς Τέχνης, ὅπως καὶ κάθε ἄλλης πνευματικῆς ἐκδήλωσης τοῦ ἀνθρώπου, αὐτοὶ θὰ ἐνοήσουνε πολὺ καλὰ πὼς ἕνας ἀληθινὸς λογοτέχνης πορεὶ νὰ σεβαστῆ τὴν ἀγνότητα τῆς Τέχνης χωρὶς νὰ προδώσῃ καὶ τὴν κοινωνικὴ τῆς ἀποστολῆ.

Τὰ ὅρια αὐτοῦ τοῦ ἀρθροῦ δὲ μοῦ ἐπιτρέπουνε νὰ μιλήσω περισσότερο ἀναλυτικὰ γιὰ τὰ δυὸ αὐτὰ βιβλία. Γενικὰ μόνο σημειῶνω πὼς καὶ τὰ δυὸ παρουσιάζουνε δυὸ γενναῖες προσπάθειες γιὰ τὴ δημιουργία σοβαροῦ πεζοῦ λόγου.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ "ΑΙΣΩΠΕΙΟΥΣ ΜΥΘΟΥΣ,,

ΑΪΤΟΣ

(Μῦθος 4)

— Ἀλήθεια, πόσο φοβερὸ νὰ πᾶς ἀπὸ δική σου! Πάνω σὲ πέτρα ἕνας αἰτὸς καθόταν καρτερώντας νὰ πιάσει, πὼς γυρόφερνε, λαγὸ μέσα στὴ φτέρη. Μά ἔτσι πὼς καρτέραγε τὴν ἔπαθε κ' ἔχαθη. Τοξότης τὸν σημάδεψε καὶ χόθηκε τὸ βέλος φαρμακερὸ στὰ στήθια του καὶ τὰ φτερά κ' ἡ πένα, πὼς ἦταν αἰτήσα, στάθηκαν σ' αἰτοῦ τὰ μάτια ἀντίκρου. Τότες κοιτώντας τα μικρὰ κρωγμὸν ἀφῆκε κ' εἶπε. «— Ἄλλη καὶ πάλε λύπη μου καὶ τοῦτο, νὰ πεθῶνω μὲ τὰ δικὰ μου τὰ φτερά καὶ τὴ δική μου πένα!...»

ΒΟΣΚΟΣ ΚΑΙ ΓΙΔΑ

(Μῦθος 17)

— Πόσο κούτος, ὅπου ζητάει τὰ φανερά νὰ κρύφει! Βοσκός, γίδα, π' ἀλάργεψεν ἀπ' τὸ κοπάδι πέρα νὰ τὴνε φέρει λαχταράει ὀπίσω μὲ τίς ἄλλες. Μά ὡς βλέπει πὼς σφυρίγματα δὲν πάνουν καὶ [φωνές του, κοτρὸνι ρίχνει καὶ τῆς σπάει τὸνα ἀπ' τὰ κέρατά της. Νιώθοντας τότες τὸ κακὸ περικαλαεὶ καὶ λέει της: «— Νὰ ζήσεις, μὴ μὲ μαρτυράς, κυρά μου, στὸν [ἀφέντη!]> Κ' εἶπεν ἡ γίδα «— Ἠλίθιε, καὶ ἂν γὰρ δὲ μαρτυρήσω, «μονάχο του τὸ κέρατο, πὼς μούστασες, θὰ κρᾶξει!»

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ